

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 S. Lawndale av.
Office of publication: 2657 S. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XV. Cena lista \$5.00. Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., sobota, 3. junija (June 3) 1922. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 129.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PODJETNIKI Z ANTRACITNEGA POLJAVSTRAJAJO NA SVOJEM STALIŠČU.

POGAJANJA SO DOSEPELA DO MRTVE TOČKE.

Antracit pohaja hitro na trgu.

New York, N. Y. — Suspensija dela na antracitnem polju, ki je pričela po poteku dveletne pogodbe, se hitro spreminja v stavko in ne bo samo suspensija dela. Pogajanja so trajala več kot dva meseca, toda zdi se, da so dospela do mrtve točke. Res je, da pododseka rudarskih in podjetniških zastopnikov pričetna z delom po enotedenskem počitku, ali obe stranki sta izjavili, da ostaneta pri svojih zahtevah. Zastopniki rudarjev zahtevajo 20 odstotkov povišanja meze za rudarje in dolar povišanja za rudniške delavce, ki prejema dnevno mezdo, kar popolnoma soglaša s sedanjo draginjo. Naobratno pa podjetniki zahtevajo, da se meza zniža za 21 odstotkov, kar za rudarje toliko pomeni, ako se ta zahteva uresniči, da morajo s svojimi družinami vred umirati počasi lakote.

Da spor še ne bo poravnal v enem tednu ali dveh, govori dejstvo, da so podjetniki dali počitnice svojemu pisarniškemu osebju, mule so pa poslali na pašo zunaj rudnikov.

Stavka na antracitnem polju ostane 100-odstotna, dokler bodo podjetniki trmoglavi. Premog, ki ga nalože zdaj na železniške voze, dobivajo s parnimi lopatami v rekah. Ta premog tehta par tisoč ton, ki ga nalože v enem tednu. Lahko bi se reklo, da tehta toliko kot nič. Trgovci priznajo, da trdi premog hitro pohaja in da ga kmalu ne bo na premogovih skladiščih.

Lawrence Syer, član mednarodnega odbora U. M. W. of A., naznanja, da bodo po vsem mestu odprli postaje, v katerih bodo sprejemali obleko, živila in denar za stavkarje.

ODLOK ZA ZNIŽANJE MEZDE V ŽELEZNIŠKIH DELAVNICAH SE OBJAVI DANES.

Šmokavzarsko časopisje ugiba, kaj store železničarji v svojo obrambo.

Chicago, Ill. — Danes objavi železniški delavski odbor svoj odlok, po katerem se zniža meza delavcem v železniških delavnicah in bodo železniški baroni imeli petdeset milijonov dolarjev več, da jih razdele med sabo.

Šmokavzarsko časopisje ve, da se bo konvencija Ameriške delavske federacije bavila s položajem na železnicah, zagradelji ugiba, kako nastopijo železničarji na pram tej provokaciji. Vsako besedo, ki jo spregovori kateri odbor železničarskih organizacij, jo obrnejo in tolmačijo po svoje, dasiravno je jasno kot beli dan, da nihče zdaj ne ve, kaj odgovore železničarji na znižanje meze.

Zelo priljubljena trditve protisocialističnih elementov je bila, da je socializem za delitev. Vpravi ti odloki železniškega delavskega odbora dokazujejo, da se že v današnji družbi prav pridno deli na škodo delavstva. Sadovi dela se tako razdele, da delavci dobe drobtine, tisti, ki ne delajo, pa lepo masleno pogačo.

ZA ODPRAVO OTROŠKEGA DELA.

Washington, D. C. — Ustanovila se je organizacija, ki bo trajno delala za odpravo otroškega dela v Združenih državah. Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, je sklical konferenco z namenom, da se organizira trajna kampanja proti otroškemu delu. Posledica te konference je ustanovitev te organizacije, h kateri so se pridružile vse delavske organizacije, zastopane na konferenci. Imenovan je bil tudi odbor iz deset članov, ki ima nalogo izdelati amendment k ustavi. Organizacija nosi ime "Permanentna konferenca za odpravo otroškega dela".

VELIKE DEMONSTRACIJE ZOPER VOJNO SE PRAVLJAJO.

London, 2. jun. — (Federated Press.) — "Doli z vojno!" S tem geslom se bodo vršile letos na dan osemletnice izbruha zadnje vojne velike demonstracije v Angliji, Franciji, Nemčiji, Holandiji, Švediji, Avstriji, Čehoslovakiji, Švici, Italiji, Portugalski in v nekaterih drugih državah. Demonstracije bodo pod avspicijami socialistične stranke delavskih strokovnih in kulturnih organizacij, ženskih organizacij in unij doslužnih vojakov in invalidov.

PROSPERITETE ŠE NI TUKAJ, PA JE NI!

TUDI ZATRDILA ADMINISTRACIJE NE IZDAJO NIČ, ČES, DA JE ŽE PRED PRAGOM.

V zadnjih desetih mesecih je bil izvoz veliko nižji kot v prejšnjem fiskalnem letu ob tem času.

Washington, D. C. — Administracija meni, da je prosperiteta že pred pragom. Ali številke, ki jih je priobčil trgovski departement govore, da sta se izvoz in uvoz v aprilu zopet znižala in da je izvoz v zadnjih desetih mesecih v primeri z desetimi meseci v prejšnjem fiskalnem letu padel za \$2,700,000,000. Uvoz v aprilu leta 1922 znaša \$217,073,322, v letu 1921 ravno v tem mesecu je pa znašal \$254,579,325. V desetih mesecih, ki so končali z dnem 30. aprila se je uvozilo za \$2,994,851,033 blaga, ravno v teh mesecih v prejšnjem fiskalnem letu pa za \$3,263,053,251. Uvoz se je torej znižal skoraj za \$1,150,000,000 ali za več kot sto milijonov dolarjev povprečno na mesec.

Številke o izvozu dokazujejo ravno tako, da je bilo vse rakovo pot.

Vse pripovedke o prihajajoči prosperiteti, ki jih pripovedujejo od časa do časa političarji ljudstvu, da ga tolažijo, ne utaje resnice, da imamo trde čase in da je veliko število delavcev brez dela.

Mnogo ekonomistov je prepričanih, da je blokada, ki je bila uvedena proti Rusiji po sklenjenem premirju, največ zakrivila, da postoji industrijski kaos v Evropi in da se je znižala ameriška trgovina s tujezemstvom. Člani administracije so vznemirjeni zaradi trajajoče krize in podajajo od časa do časa optimistične izjave, da je prosperiteta že na pragu in da bo kmalu tukaj.

DVA BANDITA USTRELJENA, EDEN RANJEN.

Flint, Mich. — Dva bandita sta bila ustreljena v bitki med banditi in deputiranimi šerifi, tretji bandit je pa bil ranjen. Deputirani so sledili banditom skozi tri okraje, ki so oropali banko v Matamori za \$6,500 in bežali s plenom v avtomobilu.

V bitki je bilo izmenjanih več tisoč strel in nevarno je bil ranjen tudi železniški detektiv William Buckler.

Mrtva bandita so prepeljali v Lapeer, toda nihče jo ne pozna. Ranjeni bandit se piše Mike Kolaski in je doma v Flintu, ujeti bandit je pa Jerry Skopency iz Detroita.

Kolaski se je podal, ko je bil ranjen. Deputirani je rekel, da ga je banditka trojica prisilila s samokresom, da se je udeležil roparskega pohoda.

STAVKA RUDARJEV SE MOGOČE POOSTRI.

8000 mož pri sesalkah in čuvajev v rovih trga premoga bo morda posvanih v stavko.

DRUGE VESTI S FRONTE RUDARJEV.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — Spor med rudarji in operatorji na polju trga premoga se je tako poostril, da so zastopniki udarjev zagrozili, da pozovejo na plan še tiste delavce, katere je organizacija pustila v rovih, da pumpajo vodo in pazijo, da ne nastane ogenj v rudnikih. Teh delavcev je okrog 8000 v rovih trga premoga.

Operatorji so se v četrtek posvetovali, kaj jim je storiti, ako res zastavko delavci pri sesalkah in čuvajih.

Rudarska unija je izjavila, da ne odneha za las od svoje zahteve za povišanje meze za dvajset odstotkov; operatorji pa pravijo, da "revizija meze mora iti navzdol, ne pa navzgor". Tak je zdaj položaj na polju trga premoga. Vsi rovi absolutno počivajo.

Seattle, Wash. — (Fed. Press.) — Lastniki premogovnikov v Bellinghamu, Wash., so raztrabili v vseh časopisih, katere poseduje lesni trust, da bodo odprli rove na temelju odprte delavnice in obljubili \$5.85 dnevne mezde vsem tistim, ki hočejo delati. Časopisi, ki so prinesli oglas, imajo skupno preko 350,000 naročnikov, toda operatorji so dobili samo 65 prošilcev za delo. Od teh 65 mož je šlo na delo le pet; ostalih 60 je obrnilo hrbet rudnikom, ko so izvedeli, da je stavka v tiru.

Ebensburg, Pa. — (Federated Press.) — Newyorški odvjetnik A. G. Hays, ki je obiskal stavkovne kraje v Pennsylvaniji z namenom, da se prepriča, če so ti kraji res v Ameriki, je doživel še nekaj, kar je po njegovem mnenju absolutno protiameriško. Bil je aretiran in prebil je pol ure v ječi v Vintondalu, nato pa je bil priča "sodnijski razpravi", kakršne še ni videl v svojem življenju.

Hays je posetil pisarno mirovnega sodišča. Pisarna se pa nahaja v glavnem stanu Vintondale Coal kompanije. Vprašal je, kdaj bodo zaslišani policisti, katere je dal aretirati zaradi nesramnega napada na njegovo osebo prvo uro, ko je prišel v Vintondale. Dobil je odgovor, da se naj pobere.

Hays se pa ni hotel pobrati nakar ga je John Butala aretirati, češ da je brez dovoljenja stopil na privatno posestvo. Butala je med obtoženci, ki so bili prej napadli Haysa. Odvjetnik je sedel pol ure v ječi in potem je bil poklican k "obravnavi".

Pri dolgi mizi v pisarni Vintondaleke premogovniške družbe je sedel sodnik Blewett, ki je dejal Haysu, da je obtožen "trepasna" (prekoračenja). "Zaslišite me!" je zahteval Hays. — "Raj vas bom," je zarezal sodnik, "krivite in plačajte pet dolarjev kazni." — Hays je ostrel. "Kaj? Ali mi ne boste dali obravnave po zakonu? To je škandal!" — "Obravnava je končana," je dejal sodnik. — "Take obravnave jaz ne priznavam in ne plačam nič." — "Dobro, kazen vam je odpuščena, ako se takoj poberete iz mesta." — "Nikamor ne grem. Zahtevam razpravo po zakonu. Kje so priče in dokazi?" — "Dokazov ni treba in obravnava je zaključena." — "Ne ganim se od tukaj, dokler se ne izvrši postavna obravnava." — "Že dobro, saj niste krivi, pojdite," je končno rekel sodnik, ki je bil postal nervozen.

Nato je pristopil Butala in zarezal: "Nasi te vrag od tukaj! Jaz ti pokažem toliko proklete pravice, da ne boš vedel kam z njo!"

Hays zdaj zbira material za novo tožbo.

STRAŠNO, STRAŠNO, DEKLE TA KADE CIGARETE

Minneapolis, Minn. — 22-letna Marie Bevans in 24-letna Hazel Whitford sta se sprehajali po Nicoletovi ulici in pušili cigarete. Ostre oči detektivov John Faltico in Joseph Berry so zaznale grešnici. Detektiva sta ju aretirala in sodnik C. L. Smith je vsako obsodil na šestdeset dni v prisilno delavnico zaradi vagabondaje. Grešnici nista milijonarki.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo nestalno, morda dež. Lahki se vernovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 65, najnižja 61. Sonce izide ob 5:16, zaide ob 8:20.

GRŠKA VLADA JE PREPOVEDALA ZBOROVANJE STROKOVNIH UNIJ.

London, 2. jun. — (Federated Press.) — Tukajšnji "Daily Herald" je prejel poročilo iz Aten, da je grška vlada prepovedala konvencijo Splošne zveze strokovnih organizacij na Grškem. Vlada pravi, da je vsako delavsko gibanje ob času vojne a Turki v Mali Aziji "nevorno državi". Delavci, ki prihajajo iz Soluna in Makedonije morajo imeti identifične listke, ki kažejo, kakšnega političnega prepričanja so.

VELIK USPEH ZADRUŽNIŠTVA V PATERSONU.

V MESNICI IN PEKARNI JE USLUŽBENIH 42 DELAVCEV.

Izplačana tedenska meza znaša \$1,000.

Paterson, N. J. — V tukajšnjem mestu, ki je sedež svilne industrije, v katerem je bilo delavstvo večkrat poraženo, ko se je bojevalo za izboljšanje svojega položaja, je sedež uspešnega združenstva. Konzumna zadruga se imenuje Purity Cooperative Society in šteje dva tisoč članov. Zadruga ima svojo pekarno in mesnico in speče za dve sto petdeset tisoč dolarjev kruha in prodaja za sto tisoč dolarjev mesa. Zadruga pa še vedno napreduje in uspešno izpodriva privatne bižniške interese.

Pekarna je nastanjena v trinadstropnem poslopju in je opremljena s najmodernejšimi stroji. Je paš največja pekarna v Patersonu, njena oprema je vredna sto petdeset tisoč dolarjev in v njih spečejo pet tisoč hlebov kruha in dva tisoč kosov finega pečiva na dan. Kruh se dovaža na dom, ravno tako tudi drugo blago. Zadruga ima dva voza in tri motorne vozove za to delo. Tam kjer prodajajo grocerijsko blago in kruh, imajo podružne prodajalne.

V pekarni in mesnici dela 42 delavcev, njih tedenska meza znaša tisoč šest sto dolarjev.

Produkti se prodajajo po tržni ceni in dobiček se uporabi za razširjanje zadruga. Vsa poslopja s opremo vred so vredna sto pet in sedemdeset tisoč dolarjev, čeprav je zadruga svojim članom izplačala še lepe dividende.

Člani so pred kratkem sklenili, da ustavijo izplačevanje dividend in da se denar porabi v druge namene in delavsko korist. Člani nameravajo zdaj vložiti denar v veliko farmo, ki bo služila članom za počitnice. Člani in njih otroci bodo lahko preživeli po dva tedna vsako leto na farmi, ne da bi jim bilo treba plačati en cent za postrežbo, stanovanje in hrano.

Lani je zadruga izdala za izobrazbo v Patersonu tisoč dolarjev. Od leta 1908 še ni bilo stavke v tem mestu, katere ne bi bila zadruga podpirala. V zadnjem mesecu je zadruga podarila stavkujočim tekstilnim delavcem v Rhode Island tri tone moke.

Dva tisoč članov tvori pravo agitatorno silo zadruga. Vsako leto izvolijo svoje odbornike in na četrtletnih sejah določijo taktiko zadruga za prihodnje tri mesece. Razvijajo se od stopnice do stopnice in lahko se reče, da zabijajo žebelj za žebeljem v raket kapitalizma, kot vsaka druga prava delavska organizacija. Počasni odvajajo privatne bižniške interese v pekarski in mesarski industriji v Patersonu, toda sigurno in brez prestanka.

MINNEAPOLIS, MINN.

22-letna Marie Bevans in 24-letna Hazel Whitford sta se sprehajali po Nicoletovi ulici in pušili cigarete. Ostre oči detektivov John Faltico in Joseph Berry so zaznale grešnici. Detektiva sta ju aretirala in sodnik C. L. Smith je vsako obsodil na šestdeset dni v prisilno delavnico zaradi vagabondaje. Grešnici nista milijonarki.

MORGANOV POGOJI ZA POSOJILSO TROI.

Svetovni finančni kajzer baje zahteva, da mora ententa znižati stroške oboroževanja.

ITALJANI PREDLAGAJO OSEM MILJARD FRANKOV ZA NEMOLJO.

Pariz, 2. jun. — Iz zanesljivih virov se poroča, da je Italija včeraj predlagala velebankirjem, ki tukaj "rečujejo" Evropo, da naj določijo osem milijard frankov posojila Nemčiji. Posojilo naj bo za petdeset let, obrestuje naj se s petimi odstotki in Amerika naj podpiše največji del.

Neka visoko ameriške avtoriteta je pozneje rekla, da se nikakor ne strinja s tem predlogom. Dali je bila ta avtoriteta Morgan sam, poročevalec ne pove.

Včerajšnja seja bankirjev je zopet porodila vsepolno špekulativnih vesti. Bila je zadnja ta teden, kajti bankirji so sklenili, da si vzamejo odmor do prihodnje srede. Kakor javljajo razni "zanesljivi informatorji", se še niso bankirji zedinili glede na pogoje mednarodnega posojila.

Iz ameriških krogov se poroča, da Morgan zahteva, da Nemčija obdrži polovico posojila, drugo polovico pa vzamejo zavezniški s pogojem, da balancirajo svoje blage. Zavezniški morajo tudi podpisati pogodbo, v kateri morajo biti datumi, kdaj bodo vrnilli Ameriki prejšnja posojila. Morgan je baje rekel, da Evropa ne more upati toliko časa, dokler se ne vrli vprašanje prejšnjih dolgov.

Tretji Morganov pogoj je, da ententa zniža izdatke kroginkrog, vstave izdatke oboroženih sil. Armade se morajo znižati, lahko pa obdrže toliko let, da lahko vsak čas prisilijo Nemčijo na izvedbo pogojev.

Ako Amerika posodi večji del vsote, mora tudi imeti večinsko besedo glede vprašanja, kako se naj posojilo potroši. Zavezniški morajo spremeniti klavzule v versalski pogodbi, katere jim dajejo prvo vknjižbo na premoženje Nemčije.

Francoski krogi zanikajo vest, da je Morgan zahteval, da se mora znižati delež odškodnine za Francijo; francoski kredit mora biti visok — pravijo Francozi — drugače zadene Evropo gospodarska anarhija.

IZPETI TOBAČNI DELAVCI SO USTANOVLILI ZADRUGO.

Tampa, Fla. — Organizirani tobačni delavci, katere so podjetniki izpri, ko so prišli s kampanjo za odprto delavnico, so ustanovili zadrugo tovarno. Vrgla je osem odstotkov dobička.

Zadruga tovarna je bila ustanovljena s glavnico pet tisoč dolarjev. Povpraševanje po smodkah iz te tovarne je bilo tako veliko, da se je morala glavnica povišati na petdeset tisoč dolarjev, da je bilo zadrugi mogoče izvršiti naročila.

Ta zadnji pojav je zelo značilen, kajti naročila so se povečala, dasiravno imamo gospodarsko krizo.

Zadruga je odprla svojo prodajalno tudi v Chicagu na štev. 39 South Wabash Ave., v kateri prodajajo smotke na debelo in drobno.

Fašisti in socialisti.

Rim, 2. jun. — Italijanska vlada se pripravlja na vojaško intervencijo med fašisti in socialisti. Izgredi naraščajo v mnogih mestih.

V Bologni je prava civilna vojna. Fašisti se obnašajo kot pravi banditi. Mesto je danes pod vojaško kontrolo, toda fašistovska drhal še vedno rogovili v okolici. Fašisti so z bombami zažgali delavsko kooperativo in zapodili okrog pol milijona lir. Ko je policijaki načelnik Bori ukazal razorožiti fašiste, so ga obtožili, da simpatizira s komunisti.

V Fosse Varicellu so fašisti zažgali več hiš, v katerih so stanovali socialisti in pretepli so dva častnika kraljevske garde.

PREGANJANJE SOCIALISTOV NA JAPONSKEM SE JE POOSTRILO.

Tokijo, 2. jun. — (Feder. Press.) Deset delavskih voditeljev, ki so bili vrženi v ječo 1. maja, je še vedno v zaporu. Aretiranih je bilo 108 oseb. Policijske oblasti pravijo, da pridržani voditelji so "akrajno nevarni". Policija je neprestano na delu z "odkrivanjem zarot" proti državi in preganja komuniste in socialiste. Med zaprtimi socialisti je največ urednikov raznih delavskih listov.

KRVAVI PLES NA IRSKEM SE NADALJUJE.

Angleške čete prihajajo na pomoč Ulstercem; velika bitka na eno miljo dolgi fronti.

KUPI MRLIČEV IN RANJEN. ČEV V BELFASTU.

London, 2. jun. — Velika bitka med irskimi republikanci in Ulsterci je v teku na eno miljo dolgi fronti v obsejnem okraju Louth. Angleške čete so odle Ulstercem na pomoč.

Prejšnjo noč sta divjali dve bitki med ulsterskimi vojniki in sinfajnovskimi streli v katoliškem delu Belfasta. Cela dva bloka hiš sta zgorela in devet mrličev je bilo pobranih na cestah.

Belfast, 2. jun. — Tako krvavega dneva še ni bilo dolgo v Belfastu kot je bil včerajšnji. Stiranost oseb je bilo ubitih in 43 ranjenih. Od polidneva do večera je zgorelo 19 hiš v katoliškem delu mesta.

Katoliški streli, ki so izavali izgrede, vsekakor niso med mrličev, ker se navadno umaknejo in prepušče svoje verske brate mlačevanju protestantov za njihova nasilja. Protestanti so zažgali hiše, iz katerih so prej pokali streli; največ požarov zanetiljo bombe.

Med salvami strelav, pokanjem bomb in žviganjem krogel je odmevalo tuljenje žensk in otrok. Mrlič leže po cele ure na cestah, ker se jih nihče ne upa pobrati. Največ žrtve so nedolžni ljudje, ki iščejo zavetja pred krogli, a ne morejo uteči pravdašno. Včeraj je bil med drugimi ubit neki protestantovski berač in neka katoliška žena s hčerjo.

Ekstremni sinfajnovci iz južne Irske, ki so se priključili kot bojateljni pustolovci v Ulster so največ krivi trpljenja katoličanov v Belfastu. Verski fanatiki hujkajo ljudi na boj, potem pa zbeže.

Dublin, 2. jun. — Sinfajnovska organizacija sestavlja kandidat-sko listino za volitve, ki se vrše 16. junija. Sedanji republišanski poslanci v dal eireannu (irskem parlamentu) bodo večinoma ponovno kandidirali. Unija kmetov in delavska stranka bosta postavili svoje kandidate; kmetje bodo imeli 27, delavci pa 20 kandidatov. Prijavilo se je tudi mnogo neodvisnih kandidatov, ki najbolj upajo na zmago.

PREMOK SE DRAŽI ZA DONAČO VPORABO.

Profitarji vriskajo veselja in najejo!

CHICAGO, ILL.

Premog v prodaji na drobno v Chicagu se je še noč podražil. Tona premoga stane od 25 do 50c več, kot je bilo treba zanj plačati še pred par dnevi. Seveda to še ni konec podražitve. Trgovci s premogom pravijo, da se premog iz Zapadni Virginije podraži že v nekaj dneh pri toni za 1.75.

In kako je to prišlo?

Hoover je obdržal konferenco s premogovniškimi podjetniki, da se ne poviša cena premoga. Tona premoga v Zapadni Virginiji je stala pri rudniku \$1.75 do \$2.00. Hoover je rekel premogovniškim podjetnikom, da je politena in prilijena cena, ako se tona premoga pri rudniku proda po \$3.00 do \$3.50. Premogovniški baroni so pa mislili, da je boljše zanje, ako se cena poviša na \$3.50 kot samo na \$3.00, in povišali so ceno, o kateri jim je sam trgovski tajnik rekel, da ni profitarska. Tako je, ako se človek vika v stvari, katerih ne razume.

PROSVETA

SLIKE IZ NASELBIN.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (April 30, 22) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

V NORMALNOST SE VRAČAMO, KAJNE!

V normalnost hitimo, v normalnost! Ali mar ne? Zvezna meddržavna komisija je znižala voznino za tovarno blago. To znižanje je prava malenkost. Ali komaj je bila izvršena, se je oglasil železniški delavski odbor in je znižal 400,000 siromašnim železniškim delavcem njih mezdo za petdeset milijonov dolarjev.

Prizadeti so najslabeje plačani delavci, katerim se pozna vsak nikelj, ako se jim vtrga.

Za odlok je glasovalo šest članov odbora, trije pa proti. Za predlog so bili trije člani, ki zastopajo železniške družbe, in trije člani, ki zastopajo javnost, to je ljudstvo. Proti predlogu so glasovali zastopniki delavstva. Ker ljudstvo ne sestoji iz samih železniških magnatov, trgovskih princev, industrijskih baronov in finančnih knezov ampak tudi iz delavcev in farmerjev, pokazuje ta zaključek, kako služijo zastopniki ameriškega ljudstva ameriškemu ljudstvu. Prikrasjani ne bodo le delavci in člani njih družin, ampak prizadeti so tudi farmerji. Kolikor manj delavec zasluži, toliko manj konzumira. Iz tega sledi, da bodo farmerji prodali za petdeset milijonov dolarjev manj produktov, kajti jasno je, da železniški magnatje ne morejo povziti za petdeset milijonov dolarjev več živeža, četudi zaprisežejo, da si pokvariyo rajše svoje želodce, samo da se konzum živeža ne zniža.

Tako se vračamo nazaj v normalnost po metodi republikanske stranke.

Pred predsedniškimi volitvami marsikateri volilec, ki je glasoval za kandidate republikanske stranke, ni razumel, kaj pomeni povrnitev v normalne čase. Mislil je, da taka obljuba pomeni dober zaslužek za delavce in ugodne trge za farmerje. Zdaj se je lahko vsakdo prepričal, da taka obljuba pomeni manj kruha za delavni ljudstvo in več profita za milijonarje in milijarderje.

Zdi se, da stara garda v republikanski stranki razume tako besede "vračanje v normalnost", da smo čim bližje normalnosti, kolikor bolj delavno ljudstvo strada. Kadar bo navadno ljudstvo umiralo lakote, kakor da je velika in izredna naravna katastrofa zadela poljedelstvo, tedaj bomo pa do vratu v normalnosti.

Socialni delavci, ki pomagajo militi bedo v Zapadni Virginiji med stavkujočimi rudarji, izjavljajo, da se razmera prav nič ne ločijo že zdaj od razmer v Rusiji v krajih, ki so bili prizadeti vsled suše. In ker bo železniški delavski odbor najbrž osrečil še druge kategorije železničarjev kmalu z enakim odlokom kot železniške delavce za vzdrževanje železnic, so vsa znamenja tukaj, da stara garda v republikanski stranki spolnila svojo besedo in da bodo kmalu sredi normalnosti.

PREMOGOVNIŠKI MAGNATJE SO Z OBRAVNAVO PROTI BLIZZARDU LE NEKAJ PRIDOBILI.

V Zapadni Virginiji, kjer vladajo premogovniški baroni, je končala sodnijska obravnava proti rudarju William Blizzardu z oprostivijo. Blizzard je bil obtožen veleizdaje proti državi Zapadni Virginiji, ker se je udeležil rudarskega pohoda proti okraju Loganu. Porotniki so izrekli, da Blizzard ni izvršil zločina, katerega je bil na gonjo premogovniških podjetnikov obtožen.

Oprostitev Blizzarda je seveda velika moralna za-usnica za državnega pravdnika in premogovniške barone, ki so hoteli za vsako ceno prikazati rudarje kot veleizdajalce, ker se ne dajo izkoriščati in se za izkoriščanje še ponižno ne zahvalijo.

Kljub temu so pa premogovniški baroni le dosegli uspeh. Premogovniškim baronom ni treba potrošiti centa za tako obravnavo, ker nosi država, pravzaprav okraj, stroške za državnega pravdnika. Rudarje je pa stala ta obravnava lep denar. Rudarji so zdaj na stavki in vsak dolar, ki je izdan v tak namen, pomeni manj kruha za stavkujoče rudarje in njih družine. Tri in dvajset rudarjev je še obtoženih veleizdaje! In če bo obravnava vršila proti vsem rudarjem, tedaj bo rudarska organizacija morala potrošiti lepo vsoto denarja.

Dasiravno so porotniki izrekli, da takih činov ne smatrajo za veleizdajo, je vseeno mogoče, da tudi ostale rudarje postavijo pred porotnike. Premogovniški podjetniki se dobro zavedajo, da čim več denarja mora rudarska organizacija izdati v take namene, toliko slabje postaja njena finančna moč v času, ko je pol milijona njenih članov na stavki.

Osage, W. Va. — Stavkovni položaj v naši nasebini se je čisto obrnil, da stavka s vsakim dnem boljše napreduje in smo si avesti zmage. Podjetnike je prišlo to gristi in Brady premogovna družba je poskusila si pomagati iz zagate. Dne 24. maja je hodil superintendent od hiše do hiše in govoril, da družba želi prirediti s delom. Med tukajšnjimi nasebinci je nastala tedaj rado-vednost, s kakimi delavci bo družba prišla obratovati in koliko se jih bo odzvalo poziru kompanije. To je bil res pričetek s delom, kajti niti eden se ni kompaniji odzval. V bližnji nasebini Chaplinu so prišli s delom ravno na tak način, pa tudi tam se ni nikdo odzval.

Dva dni pozneje je nosil policaj iz Morgantowna od hiše do hiše letake, da se moramo izseliti iz družinskih stanovanj tekom osmih dni. Vsega nas je 50 družin, ki so vse osrečene s tem odlokom. Od časa, ko je bila ustanovljena ta nasebina, so prebivalci skrbeli, da so se izboljševala stanovanja in urejevali so vrtove, zdaj pa je treba stanovanja zapustiti. Družba si je res izbrala lepo priliko za preganjanje premogarjev, toda bomo videli, koliko bo imela uspeha. Omeniti tudi moram, da je bila naša družba vedno zadnja, ko je bilo treba prirediti s delom, sedaj pa, ko stavkamo, hoče biti po vsi sili prva in je prva prišla s šikaniranjem. Kakoršen bo uspeh te družbe, tako se bodo po nji ravnale druge družbe, to je gotovo, ta nasebina Osage je kakor ključ za druge nasebine.

Rojaki po Združenih državah, bodite na straži, če bi vam prigo-varjal kak agent, da greste v Zapadno Virginijo. Odgovorite takemu agentu, da tu v Zapadni Virginiji ni nikakih tovarnov, po rudnikih pa je stavka. Tako zape-ljujejo ljudi, da gredo delat v "tovarne" po Zapadni Virginiji, ko pa pridejo sem, se prepričajo, da tu ni tovarnov, zato rojaki, pazite in tudi druge podučite, da sedaj ni tukaj zanje prostora. Pravi boj po teh krajih se bo šele pričel, ko gre podjetnikom za nohte, zato ne hodite na roke njihovi agentom.

Dovolj ljudi je še, ki niso popolnoma za organizacijo, nimajo namreč pravega poguma. Take je treba podučiti in jih navduševati; povejte jim velikanski pomen sedanje stavke in kaj bi lahko nastalo, če propademo. Bodi-mo složni in zmaga bo gotovo na strani nas, premogarjev. — Stavkar.

Claridge, Pa. — Precej bi se dalo napisati iz naše nasebine, ker pa razmere tu niso ravno take, da bi bilo ugodno za vse, se mi pa zdi, da je najbolje, da kar na kratko opišem.

S štrajkom se dobro držimo, ker čimdalje traja, bolj smo navdušeni. Pri vsem tem se pa tudi mirno zadržimo. Zato imajo oni ljudje, ki so tukaj nastavljeni za vzdrževanje miru in reda, prav malo ali nič opraviti. Seveda mi smo že iz navade mirni ljudje, ne zahajamo na cesto in se tudi dobro peči držimo, kar je res nekaj posebnega ob poletnem času. K temu imamo še nekake papirje tu in tam nabite, na katerih se nam dopoveduje, kako se imamo zadržati, da ne pridemo v sitnost, kar se pa nam zdi brez potrebe, vsaj kolikor se nas štrajkarjev tiče.

Oni, kateri so morali iz kompanijskih hiš, so se že zdavnaj izselili. Ni bilo ravno prostora za vse po privatnih hišah, ampak potaknili so se kjerkoli je bilo kaj prostora, ker sedaj je dobra vsaka luknja. Tako, danes ni nobenega štrajkarja več v kompanijskih hišah, katere stoji prazne in čakajo na nove stanovalce. Pa kje jih dobijo? Ako bi se tako la-hko dobili, bi bile že vse hiše zdavnaj napolnjene. V bližnjih državah, kjer je štrajk, se že mor-da dobe kakal kalini ali teh tudi ni dovolj za vse. Iz drugih držav pa, kjer so se popred navadno dobivali, imajo sedaj dovolj de-la doma in jim ni treba v odda-ljene države hoditi za delom, ker ko bi se dali lahko dobili, bi bi-li že zdavnaj napolnjeni vsi koti in če bi ne zaostovali, postavili bi še kar cele kasarne kot so že na ta račun po nekaterih krajih, ki pa sedaj stoji prazne. Mislimo, da dandanašnji ni več mnogo ta-kih ljudi in jih bo čimdalje manj. Tako se bodo tudi črni začeli en-krat zavedati ne samo Ogr, Slova-ki in drugi, med katerimi šal tu-di naših ljudi ni manjkalo.

Znano je, da je tudi pri nas nekaj ljudi, s katerimi o-bratujejo, pa kar ti ljudje spravi-jo premoega na površje, bi ne za-dostovalo po zimi, da bi se en-krat pošteno ogreli. Lokomotiva seveda pridno piščari navadno le po noči prevažajoči prazne voze-ve, polne pa navadno s velikim hrupom vleče zvečer na bližnji križišče in po noči zopet nazaj. S tem mislijo, da se nas slepi, ampak če to mislijo, se hudo mo-tijo, ker nam so bile take zvijače že znane, ko se jim še sanjalo ni o tem. Govorijo tudi, da bodo že-lezničarji stopili na štrajk s tem ali drugim dnem, to so le bajke, ker znano je vsem, da ti ljudje izstopijo le če so oni v škripcih kot je bilo predlanskim letom, ko so jih hoteli osmukati za plačo in unijo kot danes nas premogarje. Seveda govorijo med nevednimi ljudmi, češ, zdaj in zdaj bodo že-lezničarji pokazali svojo moč. To so izmišljotine, ker če bi res ta-ko držali s premogarji, bi gotovo ne prevažali danes teh par kar premoega, ki ga tu in tam nakop-ljejo. Imajo pač svoja pravila, ki se jih drže, da bi pa pomagali drugim, ni misliti tega.

Nekateri trdijo, da smo z našim štrajkom na dobrih nogah, da nam ne odide sedaj to, za kar so se naši premogarji tolikrat brezus-pešno borili. Odvisno je še od njih samih, kar bodo gotovo tudi storili, da bodo še vzdržali kakih par tednov. Morda niti toliko. Zvezda zmage je danes na strani premogarjev in prišljala bo tudi nad naš zagrušeni westmore-landski okraj, katere dotedaj ni mogla prodreti s svojo lučjo čr-nih oblakov samodržstva naših premogovnih mogotcev.

Res, da je položaj nekaterih premogarjev, ki so že dalj časa na štrajku, skrajno žalosten, toda dolžnost je drugih, ki niso še ta-ko prizadeti, da jim po možnosti pomagajo. Kar se nas tiče, nismo še ravno v kakih stiskah, vsaj ne-kateri, v primeru z drugimi. In to pa delodajalec tudi predobro vedo, da so izbrali ugoden čas, da izvrše njihove nakane. Ampak spodletelo jim bo, kar že tudi u-videvajo sami. Edino, kar še nam preostaja, da se še vzdržimo teh zadnjih par dni. Teško bo za ne-katere, ampak vedite, da ta boj je tudi zadnji v Westmorelandu, ker še sedaj podležemo, nikdar več nam ni treba misliti na kak odpor proti mogočnem premo-gem kapitalizmu našega okraja.

Dokler naših ciljev ne doseže-mo, bomo držali, če tudi sežemo po travi, ker nekaj časa se tudi ob travi živi. Pozdrav vsem štrajkarjem. — Štrajkar.

Willard, Wis. — Nad nasebino je pričelo že precej pripekati solnce kakor bi bili že v sredi me-seca julija, samo noči so še prav hladne.

Naš rojak John Brigan, večlet-ni blagajnik tukajšnjega dru-štva jednote in vodja willardskih pečlarjev, se je naveličal pečlar-skega življenja, da je kar na le-pem nekega dne zmanjkjal in od-šel je v mrzlo Minnesoto za teden dni. Seveda smo bili vsi pečlarji poparjeni, posebno tedaj, ko se je vrnil z mlado ženo.

Sedaj imamo še drugi pečlarji več upanja na lepše čase, da bo tudi nam nekoč zasijalo lepše solnce, kot je zasijalo našemu Johnu. Vsi ostali pečlarji mu že-limo obilo sreče in veselja v za-konskem stanu. — F. Christoff.

Rockwood, Pa. — V št. 122 sem naletel na dopis iz Ralphe-tona, v katerem dopisnik nekaj kritizira čez Rockwood. Pravi, da se mu roka trese ob priliki, ko nas svari. Prav nič se mu ni treba bati, mi ne bomo kruha snedli ne našim otrokom niti ko-mu drugemu. Pisec bi predvsem priporočal, da se prepriča o raz-merah v nasebini, potem šele da v javnost kar misli.

Bili smo vsaki dan pripravlje-ni na stavko, toda nam ni šlo. Organizatorji so prišli sem v aprilu, prej kot v Ralphe-tonu, takrat se nas je vpisalo v organi-zacijo okoli 25. Kako bi bili mo-gli mi s tako malim številom za-stavkati? Takrat nam je rekel organizator, naj delamo še toli-ko časa, da se vpiše zadostno šte-vilo k organizaciji. Tako smo delali do 12. maja, med katerim časom se jih je vpisalo še 90, to-rej je bilo vseh skupaj čez sto. Naslednjega dne smo bili pozva-ni na stavko in odzvali smo se. Odložili smo krampe in lopate dne 13. maja, nekaj pa jih je šlo še delat in potem vsaki dan več, da jih zdaj dela še skoraj polo-vica. Celotaki so šli delat, ki so se vpisali v unijo. Med temi ljud-mi so Italijani in Angleži.

Tu je precej Slovencev, ki i-majo svoje domove, kar pa nas je nasebinih po kompanijskih stanovanjih, nam je že bos pove-dal, da gremo delat ali iz stano-vanja. Samo še na pisemne napo-vedi čakamo. V tej nasebini nam je torej treba pomoči, da s ljud-stvom napravimo pohode od rova do rova kakor smo delali leta 1910 v westmorelandskem okra-ju. Na ta način bi jih dobili na našo stran, zato bratje, požuri-mo se, dokler je še čas in potem bo gotovo zmaga na naši strani.

Pretepačev nimamo v nasebi-ni, le par šerifov je, ki pazijo na kompanijsko zemljo, posebno pa na Zimmermanovo. Kar nas je Slo-venec v nasebini, smo vsi eno, da ni odpadnika med nami. Toli-ko v pojasnilo Ralphe-tončanom. — Pozdrav vsem stavkarjem in čitateljem Prosvete. — Stavkar.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete,

Stockett, Mont. — Iz te oko-lice še ni bilo dopisa v Prosveti. O delavskih razmerah ne bom poročal drugega kot da smo iz-prti že od prvega aprila. Nikakor mi ne gre v glavo, ko nekateri kličejo, da imamo premogarsko stavko, ker to ne odgovarja res-nici. Operatorji so bili pozvani na konferenco, pa se pozivu niso odzvali, zato moramo klicati ta-ko početje le za izprtje.

V tem okraju imamo le nekoga, ki ni z nami, katerega pa je naš lokal št. 231 U. M. W. of A. sus-pendiral za dobo devetindevet-deset let, to je J. Suden. Ko pre-mogarji zmagamo in se vrnemo nazaj na delo, bomo znali obra-čunati s takim človekom in tudi rojaki po drugih nasebinah, ko pridejo k vam ljudje, o katerih boste vedeli, da so delali med tem, ko smo vsi drugi vztrajali doma, vprašajte jih vseeno, kje so bili za časa našega izprtja in potem pa storite po svoje.

Člane društva št. 454 SNPJ poz-ivljam, da se polnoštevilno ude-ležijo prihodnje društvene seje, ki se vrši dne 11. junija v prostori-bru brata Johna Zupana v Center-villu ali št. 4. Na dnevnem redu i-mamo iniciativo društva št. 233. — Tajnik društva.

Herminie, Pa. — Od vseh kra-jev nam dan za dnem vozijo z avtomobili najeteže. To se jim dobro godi! Po eni strani pelje avtomobil štrajkarje iz kompa-nijskega poslopja, po drugi strani, pa dovažja na delo črne zamor-ee, s katerimi pa kompanija ni-ma posebnih uspehov. Najamejo namreč take ljudi, ki rudnika od-znotraj prej sploh še nikdar niso videli. Zato se pa tudi vedno ali-ši, da jih ubije v rudnikih. Žal, imamo tudi nekaj takih belih na-jetežev, ki jih uidejo kopanja s strojem. Človek bolj zameri tem najetim belokožcem kakor onim bednim črncem, kajti ti nimajo tako velike potrebe in le njihova požrečnost je tako velika, da jih zavaja k nelepemu delu. Pohlep-ni so po denarju in za njega so pripravljeni storiti vsako izdajal-sko delo. Prav nič jim ni mar za čast in lepo ime pri svojih sotrp-nih, samo da ima kompanija za-nje denar. Naj si zapomnijo, da mi nikdar ne bomo pozabili seda-njega njihovega početja in bodo gotovo celo njihovi otroci morali prestajati radi njihove zakrknje-nosti.

Pri zadnji seji našega lokal-a je 15 njih priseglo, da hočejo po-stati člani unije, a vzlie temu so se vrnilo delat. Med njimi sta tudi dva člana SNPJ, Slovence in Hrvat. Rjaki se bodo še pozne-je z njimi seznanili.

Pri vsaki tukajšnji majni je po-nekak stavkokazev, a vseno kompanije nimajo pravega uspe-ha z njimi. Premog, ki ga nakop-ljejo nikakor ne zadostuje niti za rabo. Zato pa nam ni treba ob-pavati, ostanimo le zvesti svojim načelom in složni, pa bo zmaga gotovo na naši strani. Nikakor se ne dajmo na kak način zapeljati, niti ne dopustimo, da bi morda v eni državi sklenili pogodbo, v drugi pa pustili brate še vedno na stavki. Vzemimo za vzgled le-ti 1910 do 1911, ko je pittsburi-burško premogarsko okrožje po dolgi stavki končno pustilo na ce-dilu westmorelandski okraj, čim je enkrat podjetništvo sklenilo z njimi pogodbo. Voditelji okrož-ja so sicer obljubili da jih bodo podpirali z denarjem, toda taka stavka je bila zamanj. Kompanije so jo lahko vzdržale, ker so obe-nem obratovali po roviš sosednje-ga okrožja in tako je bila stavka

po 16 do 18 mesecev razbita. Tako nas je kompanija izigrala, da nas je razdvojila.

Lahko smo torej spoznali, da le v slogi je moč. Med starimi stavkarji, ki so bili zapeljani se sicer še dobi danes kak, ki pravi, da samo osla se spravi dvakrat na led, toda večina je spoznala velik obseg in pomen te stavke in se prepričala, da je danes naju-godnejša prilika, ako hočemo kdaj priti do boljših življenjskih pogojev. Svoji organizaciji torej ostanimo zvesti in vztrajajmo v nji. Če nam niso po volji naši vo-ditelji, tedaj pa moramo imeti priliko, da jih po dokazanem pre-grešku proti uniji takoj odstavi-mo in kaznujemo. Le po složno-sti v organizaciji in dobrem vod-stvu smo zagotovljeni, da bo zmaga naša. — Stavkar.

Clinton, Ind. — Stavka poteka popolnoma mirno, to pa največ zato, ker smo stoodstotno orga-nizirani in nimamo kompanijskih pretepačev. V Prosveti sem bral, da sta bila pri tukajšnjih izgre-dih ubita dva rudarja. To ni res-nica, ker bila sta ubita le dva ti-hotapez s mesečino in nista ime-la nikakih stikov s premogarsko stavko.

Če bomo premogarji ostali ta-ko solidarni kot smo sedaj, tedaj bo naša zmaga gotova. Seveda ni prijetno sedeti v senci a praznim želodcem, a še neprijetnejše je postati suženj, kajti če podleže-mo sedaj, bomo v resnici sužnji za vedno. Že sedaj smo bili bolj podobni sužnjem kakor pa delav-cem, kaj pa potem, če se našim pijavkam posreči zrušiti našo or-ganizacijo. Na neunijske 'premo-garje, ki še delate, apeliram, da se pridružite nam in pomagate v stran krampe in lopate, ker če podležemo mi, boste tudi vi. S tem, da delate, delate krivico sa-mim sebi in svojim otrokom. Kaj boste rekli svojim sinovom, ko vas bodo vprašali: Kaj ste delali očetje, da smo mi postali še toli-ko hušnji sužnji kot ste bili vi? Ali se jim boste upali pogledati v obraze? Vaši otroci vas nikakor ne bodo mogli pripoznati za do-bre stariše, saj boste vi krivi, u-sodnega njihovega položaja.

Torej vsi, ki še niste v naših vr-stah, stopite na našo stran nemu-doma, da se ne boste pozneje ke-sali. Sobotnikiškim črnom Unije že-lim veliko uspeha, naše geslo naj bo: Vztrajati do zmage! — J. S.

Indianapolis, Ind. — Kdo bi mislil, da v Indianapolisu ni Slo-venec, ker so tako redki dopisi odtod, pa nas je precej tod na-stanjenih, ki imamo večinoma svoje domove. Delovne razmere so take kakor povsod. Delat je treba veliko, plače pa je malo, cene živilom gredo navzgor, pla-če pa dol.

Tu je imela biti birmna dne 28. maja, pa jo ni bilo, ker sta si v laseh naš g. župnik in "častiti" g. škof. Ljudje so že napravili za pojedine, birmne pa ni bilo, nato so rekli, da bo dne 30. maja zve-čer, a tudi o tem šele "mogoče". Naš g. župnik je tudi zapovedal, da mora iti vsakdo k spovedi, kdor hoče vezati birmo; samo do-bri katoličani morejo biti bir-manski botri. Vsak ni hotel iti k spovedi na župnikovo povelje, za-to pa je bil zavržen kot boter. To je seveda bolj zadelo tiste, ki ne trobijo v župnikov rog, njim se je bil namenil, da bo bolj dikti-ral. Župnikovi podrepaniki so la-hko izbirali botre po svoje, tako je bilo vseeno, če so bili pri spo-vedi ali ne, samo, da so prinesli listke od spovedi, četudi so bili kupljeni za kvoder ali pol dolar-ja. Rojak Z. je lahko izbral za birmanskega botra rojaka P. na farmah, četudi je bil ta zadnji pri spovedi na dan svoje poroke. Rojak Z. je pač dober katoličan in lahko dela po svoje kakor ho-če, saj rojak P. je pošten mož, če je bil pri spovedi ali ne. S tem je samo povedano, kako g. žup-nik ločijo nedolžne ovčice in gre-šne kozle.

Le tako naprej, g. župnik, in tudi nedolžne ovčice bodo posta-le počasi kozli. Kdo bo pa potem šel v cerkev botrovat otrokom: menda bodo ostali sami.

Toliko velja za birmanske bo-tre, za krstnega botra je pa la-hko vsak. Tam se ne ozira na spoved. Pri krstu pač župnik do-be od botrov po par dolarjev ali pa tudi več, dožim pri birmi ne prejmejo ničesar. Tako je pač da-nes, da se ne gleda več za Boga, le v denar imajo neomajno vero. — Poročevalka.

Za šenske. Oče je vprašal sina, zakaj so žene prej zrele kakor možki. "Ker raste ljujka hitre-je," je bil sinov možki odgovor.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Industrijski unionizem. Močna delegacija Bratovštine železniških in parniških pisarniških nameštencev, prekladalcev tovora in ekspresnih ter postajnih uslužbencev bo predlagala na konvenciji Ameriške delavske federacije, da se organizacije vseh transportnih delavcev, bodisi na železnicah in parniških, združijo v eno organizacijo ter da se Ameriška delavska federacija reformira v federacijo industrijskih unijs. Na konvenciji v Dallasu je 1047 delegatov omenjene Bratovštine soglasno odobrilo resolucijo za združevanje in industrijski unionizem. Konvencija Ameriške delavske federacije se odprla 10. junija v Cincinnatiju, Ohio.

Povprečna meza v New Yorku. Industrijski komisar državnega departamenta za delo poroča, da povprečna meza v državi New Yorku je bila v aprilu \$24.15. To je nekaj malega čez polovico vsote \$42.60, katero mora mezdni delavec z družino pet glav dobiti, ako hoče dostojno živeti na temelju delavčevega proračuna, katerega je izdelal departament za delo.

Boj proti odprti delavnici v papirni industriji traja že čez eno leto. Delavci pri International Paper Co., ki je največja družba za izdelovanje papirja v Združenih državah, so že leto dni v stavki. Družba poseljuje 32 papirnice. Pred nekaj dnevi so zastopniki delavcev povabili predsednika družbe Philip T. Dodgeja, da se naj snide z njimi v konferenci, Dodge je pa odgovoril, da noče imeti z njimi nobenega opravka.

Mornarski delavci bi radi znali, zakaj se ne bi predsednik Harding "potegnil" za sprajanje delavniškega povoda in ne samo v jeklarski industriji. Andrew Furuseth, predsednik mornarske organizacije International Seamen's Union, je pisal Hardinga, da se naj "potegne" pri parniških magnatih za vpostavljenje osemurnega delavnika mornarjem, ki jim je bil odvzet.

Policaji v St. Paulu zapustili unijo. Unija policajev v St. Paulu, Minn., je pod pritiskom mestnih oblasti izstopila iz Ameriške delavske federacije in se prelevila v zabavno in podporno organizacijo.

Zidari v Youngstownu, Salemu in East Liverpoolsu, O., ter v Newcastlu, Pa., so zastavljali 2. junija, 8 polja rudarjev v Utahu. Mehiki konzul v Salt Lake Cityju se pritožuje, da so stavkajoči rudarji v bližnjem kraju pogladi pet mehiških stavkokazov iz mesta.

ALI WALL STREET RES NIMA NOBENEGA VPLIVA NA ŽELEZNIŠKE DRUŽBE?

Washington, D. C. — Ko je W. Jett Lauck, ekonomist in svetovalec za železniške organizacije, izjavil, da skupina newyorških bankirjev gospodari železniškim družbam, je seveda za svojo trditve navedel dokaze.

Zdaj je bil zaslišan pred meddržavno trgovsko komisijo Robert S. Lovett, predsednik upravnega odbora unijake pacifične železniške družbe. Tam je izjavil, da kolikor je njemu znano, je bila ta izjava ekonomistara Laucka napačna.

Verjamemo, da je Lovett govoril resnico. Kajti vsak človek ima pravico, da igra tepeca. Lovettu ni bilo treba čitati Lauckovih dokazov, na kar lahko izjavi, da je bila izjava, "kolikor je njemu znano", napačna.

Lovett seveda ni govoril, da se pokaže kot ignorant. Njegov namen je bil pobiti Lauckovo izjavo in izbrisati vtis, ki ga je napravila na ameriško ljudstvo.

ZARADI DVANAJST CENTOV!

Los Angeles, Cal. — Dva maskirana bandita sta oropala Lester T. Shedenhelma, stavbinskega podjetnika, za dvanaest centov, na kar sta ga ustrelila, ko je tekel proti svojemu avtomobilu. Tako je naznanila mlada žena policiji, ki je bila z njim v avtomobilu.

Krasin in Litvinov pojmeta v Hag.

Berlin, 2. jun. — Leonid Krasin in Maksim Litvinov bosta voditelja ruske komisije na prihodnji konferenci s entento, ki se odprla 1. junija v Hagu na Holandskem. Tretji vodilni sovjetski voditelj bo zastopal Gruzinski in Azerbajdžan, kjer je središče ruske petrolejske industrije.

NOVA KNJIGA O VOJNI NA TRGU.

Kapitalistični listi so napravili za njo dobro reklamo, ker so rekli, da je za nič.

New York, N. Y. — Nova "vojna knjiga" je na trgu. Dnevnik "New York Times" ji je napravil prav dobro reklamo, ker jo je obsodil v uvodniku, da ni dosti prišla. Knjiga ima naslov "The Enormous Room" in spisal jo je Edward E. Cummings, član zdravniške enote v Franciji. Bil je dalj časa zaprt v francoski ječi, ker se je izrazil, da so pospeševali vojne in militaristi vseh narodov enaki. Posledica takega govorjenja je bila, da so ga smatrali, da simpatizira z Nemci in zaprli so ga v nesnažno ječo. V knjigi opisuje to ječo.

Dnevni "New York Times" si cer ne taji, da ni res, kar je v knjigi, ampak pravi, da bi moral mr. Cummings pregledati take malenkosti, ker se je vojna bojevala za visoke, plemenite in nesebične ideale.

V BURJOZANEM POLITIČNEM KOTLU VRE!

Chicago, Ill. — Iz Milwaukeeja prihaja vest, da se je stara garda v republikanski stranki organizirala za letošnje volilno kampanjo v jeseni. Izbrala je tudi svoje kandidate. Stara garda smatra za svojo najvažnejšo nalogo, da pobija senatorja La Folletta, ki je seveda tudi republikanec, a dela neprenehoma sitnosti s svojo kritiko stari gardi. Stara garda je sprejela resolucijo, v kateri obsoja La Folletta. Kot največji greh mu očita, da ni bil dosti patrijotičen v vojnem času.

Privrženci La Folletta sodijo, da taki očitki ne bodo dosti škodili La Follettu, ker so bili najbolj glasni patrijoti razkrinkani kot največji profiterji.

Stara garda je sprejela tudi nekakšno resolucijo zaradi prohibicije. Zameriti se ne mara ljudstvu, ki je sito prohibicije in zahteva odpravo Volsteadovega zakona, in v nemilosti ne mara priiti pri prohibicijonističnih fanatikih in tistih ljudeh, ki imajo od prohibicije največji dobiček. Da ustreže vsem, je sprejela tako resolucijo, ki je pol ptica pol miša. V tej resoluciji se glasi: "Republikanska stranka je vedno podpirala ustavo in zakone, ki so bili sprejeti v njenem smislu. Ponovno izjavljamo, da smo za strogo in nepristransko izvajanje zakonov".

Iz Detroita poročajo, da se je ustanovil poseben klub, ki bo agitiral, da znani avtomobilski tovarnar Henry Ford postane predsedniški kandidat.

Vse to govori, da v burjoznem političnem kotlu vre in da skuša vsak po svoje podaljšati kapitalizmu življenje. Ena struja je za najboljše izkoriščanje ljudstva, pa z njo več doseči, kot z brezdruga je za popustljivost, ker umejnimi izkoriščanjem.

CESTNOŽELEZNIŠKA VOZNA NA V CHICAGU ZNIZANA ZA EN CENT!

Chicago, Ill. — Zvezno sodišče je odločilo, da se cestnoželezniška vozna zniza za en cent. Znižanje ne sme stopiti v veljavo kasneje kot 15. junija. Kdor bo kupil tri vozne listke, bo plačal zanje 20 centov.

Velebizniško časopisje se je vrglo na to znižanje in ga obdelava v interesu cestnoželezniških baronov. Na široko pripoveduje, da znižanje voznine prihrani ljudstvu sedem milijonov dolarjev na leto. Obenem razlaga, da je samoposebica, da se mora zdaj znižati meza cestnoželezniških uslužbencev.

Ampak nekaj ni povedalo velebizniško časopisje. Kaj? Ko so povišali voznino, je bila povišana za šestdeset odstotkov, znižana je pa bila samo za 12.5 odstotkov, ako se znižanje odbije od cele voznine. Ako se znižanje odbije od povišanega zneska, pa znaša znižanje samo eno tretjino.

ŽGANJE NA POTU.

Chicago, Ill. — Iz Pariza poročajo, da je bilo pred dvema letoma poslanih iz Združenih držav 21,000 sodov žganja v Havre na Francoskem, da odidejo zaplembi. Osemnajst tisoč sodov žganja so zopet odpeljali na Kubo, Bahamsko otočje in Kanado, da se prodajo na mestu ali pa vtihotapi v Združene države. V Havru je ostalo le še tri tisoč sodov žganja. Tako učinkuje prohibicija.

VOJAŠKA BOLNIŠNICA JE BILA PRODANA ZA SKLEDO LEČE NA JAVNI DRAŽBI.

New York, N. Y. — Bolnišnica Združenih držav pri Fox Hillsu na Staten Islandu, ki ne služi več za zdravljenje hromih vojakov, je bila prodana za eden in šestdeset tisoč dolarjev.

Vlada je izdala za bolnišnico in vso njeno opremo, električno centralo, vodovod itd., tri milijone dolarjev.

Fox Hills ima s svojimi 91 lesenimi poslopji, zgrajenimi na pet in šestdeset akrov zemljišča, kratko, toda precej burno zgodovino za sabo. Takoj v začetku so se pojavile razne neprilike in pritožbe. Slišati je bilo, da se je alabo ravnalo z bolniki, da niso bile sanitarne naprave dobro urejene, pa slišati so bile tudi pritožbe o slabi upravi. Bile so uvedene preiskave, toda dosegle in dognale niso kaj. Na vzhodu so ranjeni in hromi vojaki govorili s strahom o tej bolnišnici. V začetku ni vlada poslušala dosti teh pritožb, kasneje je pa prišla vojske premeščati iz te bolnišnice drugam. Nedavno je vojni departament odredil, da se bolnišnica zapre.

Večina poslopij je moderno opremljena. Razna poslopja in druge naprave so bile na javni dražbi prodane posebej. Najvišja ponudba za posamezna poslopja je bila dvajset dolarjev. Poveljniški stan, hiša s osmimi sobami, je šla za \$1,635. Električna centrala za proizvodnjo električne sile za razsvetljavo je bila prodana za \$675. Železnica, dolga 35,000 čevljev, je prinesla le tri tisoč dolarjev.

DRŽAVNI URADNIKI, ČLANI KUKLUKSKLANA.

Phoenix, Ariz. — (Federated Press.) — "Dunbar's Weekly" je pravkar objavil imenik članov tajne kukluksklanovske organizacije v Arizoni. V seznamu, ki šteje 892 imen, so tudi imena državnega tajnika, državnega blagajnika, okrajnega pravdnika, šerifa in podšerifa v okraju Maricopa, tajnika Društva tovarnarjev in trgovcev, urednika lista "The Arizona Gazette" (protiunijski list) in mnogih drugih vodilnih podjetnikov in političarjev v Arizoni.

Imenik so izdali člani, ki so šli kot špijoni v Kukluksklan. Guvernork Campbell, ki je razpisal nagrado tistemu, ki pride na sled kukluksklanovcem, kateri so pred kratkim prepleli neko učiteljico, ima imenik v svojih rokah in nepriljubljeni kuklukskani so radovedni, kaj zdaj stori.

Kitajski predsednik je odstopil.

Tokio, 2. jun. — Hsuihšiang, predsednik kitajske republike, je včeraj podal ostavko in njegovo mesto je prevzel general Li Jüan-hung, ki je bil izvoljen po smrti Juanškaja leta 1916 in kateri je bil strmoglavljen po militarističnih letih 1917. Tako se glasi uradno poročilo iz Pekinga.

Peking, 2. jun. — Predsednik Hsuihšiang je odstopil. Stari republikanski parlament, ki je bil razpuščen med civilno vojno leta 1917, se je zopet sešel v Tientsinu in sprejel program za združevanje razcepljene kitajske republike. Dr. Sunjatsen, prvi kitajski predsednik in sedaj vodja južnokitajske republike s sedežem v Kantonu, je prejel vabilo, da se pridruži gibanju za združeno Kitajsko. Dr. Sun je vedno smatral, da je Hsuihšiang nepostavni predsednik in zato se je bil odepil od Pekinga.

Tientsin, 2. jun. — Bojevanje med četami Vupejfuja in Čangt-solina ob vzhodni kitajski železnici se nadaljuje.

Obsedno stanje v Šleziji.

Berlin, 2. jun. — Iz Beuthena je prišla vest, da je medzavestna komisija v Gornji Šleziji oklicala vojno stanje s prekim sedom v okoliših Katowitza, Gleiwitza, Hindemberga in Rybnika. Časopisje v Šleziji je pod cenzuro. V terek so bili izgrdi med Nemci in Poljaki v Katowitzu in Beuthenu. Nekaj Nemcev je bil ubit.

Revolta v Paragvaju.

Buenos Aires, Arg. 2. jun. V mali južnoameriški republiki Paragvaj je izbruhnila meščanska revolucija. "Nacion" je prejel poročilo, da so revolucionarji napadli glavno mesto Asuncion, toda morali so se umakniti pred vladnimi četami. Asuncion je še vedno v nevarnosti in vladne čete so se zakopale v okope naokrog mesta.

Priseljevanje v Ameriko.

V.

Izrečno izključeni inozemci.

New York. (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) Poleg vsaj petih najetih delavcev (contract labor) in nepismenih priseljenikov zakon izključuje tudi nekatere druge vrste priseljencev, izrečno navedene v zakonu. Tekom zadnjih štiridesetih let je Kongres tozadevno vzakoničil čim dalje več omejitev; to zaporedno poostrenje priseljeniških zakonov je odsev spremenjenih razmer v tej zemlji.

Ko je bil George Washington izbran prvim predsednikom Združenih držav l. 1789, je ta dežela imela manj kot štiri milijone prebivalcev. Zemlja je potrebovala več prebivalstva, ki bi se naselilo po redko obljubljeni zemlji in razvijalo njeno naravno bogastvo. Danes pa imajo Združene države že 105 milijonov prebivalcev. Radi tega so jim dobrodošli le oni priseljenici, ki jih smatrajo za telesno in umno zdrave in katerih pridobitev bo v korist in ne v škodo tej deželi. Zakon prepoveduje prihod vseh onih inozemcev, ki jih skratka smatra kot telesno, umno in moralno nesposobne. To ne pomenja, da je priseljenec, ki je brez roke ali noge, slep ali pa gluho, izrečno izključen. Priseljenec je izrečno ali mandatorično, torej brezpogojno, izključen le, ako spada h kakršni vrsti, posebno naznačeni v postavi.

Izmed oseb, telesno ali umno nesposobnih, zakon izključuje izrečno le idiote, slaboumne, umno pomanjkljive, blazne — včetrvi one, ki so v prošlosti trpeli na napadu blaznosti — osebe s kroničnim alkoholizmom, božastne osebe in one, ki imajo tuberkulozo (jetiko) v katerislobi obliki ali pa kako ostudno ali kužno bolezen. Med te bolezni spadajo trachoma arab na trepalnici, favus (grinta) in spolne bolezni.

Kot "moralno nesposobne" zakon izrečno izključuje one priseljence, ki so bili sodno spoznani oziroma se sami priznajo za krivim kakšnega zločina ali pa prestopka proti naravnosti; politični ali osebe, ki so pristali množičnega ali v njem živijo; protistatute in vse osebe, ki prihajajo v nemoralne svrhe; in anarhisti ter enake osebe, včetrvi one, ki propovedujejo proti (zakonito razrušenju lastnine.

Je še nekoliko vrst tujcev, ki jih zakon ne propuša v Združene države: na pr. berači po poklicu in potepuhi; osebe, ki so bile tekom leta nazaj deportirane in ki zopet prihajajo brez posebnega dovoljenja delavskega tajnika; vse osebe, razun nekaterih javnih uradnikov in strojnikov, prihajajoče iz takozvanega azijskega prepovedanega ozemlja, ki približno vključuje Indijo, Siam, Indokino, Afghanistan, del ruskega Turkestanu in Arabije na azijskem kontinentu in sosedne otoke, kot New Guinea, Borneo, Sumatra in Java.

Za naše farmarje.

Kolika, klanje ali grizenje konj in druge domače živine. (Golic.)

Pike Frank Lukaneich.

Vidim, da se tu pa tam med živino zelo pogosto pojavlja kolika, klanje ali grizenje, posebno pri konjih, ker pa farmarji niso zmožni in nimajo povsod strokovnjakov, živinozdravnikov, da bi bili zmožni ozdraviti to bolezen, zato jim živinice največkrat pogine, ki bi se lahko ozdravilo z majhnimi stroški.

Ker je ta bolezen večji del ozdravljiva, jo hočem opisati nekoliko obširneje.

Ta bolezen napade največkrat konje, sicer pa tudi govejo živino, pri kateri ima živina hude bolezni v trebuhu in je zavoljo njih bolj ali manj nepokojna.

Bolezen se navadno naglo prikaže brez kakih znamenj in tu di naglo preteče; tudi s smrtjo konja, je ob začetku brez vročnice, pozneje pa se pridruži tudi vročina.

Sedež bolezni je v želodcu ali črevesju. Razločujemo koliko ali grizenje takole: 75% kolik nastane valed zaprtja blata v črevesju ali želodcu, to je naj pogostejša vrsta kolike; drugi kolika valed prehlajenja, tretji kolika valed zavrtih črev, glist itd. Kolika zamore včasih umoriti žival.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cankar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 52, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavornik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 406 W. May St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 278, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terdelj, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorick, 414 W. May St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 386, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugoslov. Max Marc, Box 168, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zeita, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5806 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdržitveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Joška Oves, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Skuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6302 St. Clair Av., Cleveland, O. POZOR! — Korrespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednate vobse se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zeitu, predsedniku nadzornega odbora, glavar naslov je zgoraj.

Vsi prigibi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. May St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednate, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

vinde že v nekoliko urah, torej je zelo nevarna konjaka bolezen.

Povzročitelji kolike so: Preobilna ali napačna, pokvarjena, spletnjiva, sparjena, napol osušena klaja, napenjajoča klaja, rž, preveč moke in otrobov, oprhla koruza, sploh oprhlo žito, preobloženje z delom, prehlajenje vsake vrste, kamni in gliste v črevesju, zavrtje enega drevesa okoli drugega.

Zaprteje in prehlajenje, zlasti poprej spotene in mokre živine, ta dva vzroka bi se zamoglo dolžiti za najnavadnejša povzročitelja kolike. Ako se živina s polnim trebuhom takoj upreke in prehlajenja, da želodec ni imel časa prebaviti in prekuhati, če se živini, ki preveč stoji in malo dela zapadne blato, če je kaj škodljivega kamenitga, železnega, steklenega, pokrija; če smo govedu dali moke, pomešane od mlinskih kamnov.

Moje mnenje je, da gliste niso zelo veliki povzročitelji kolike, ker one so večji del mirni gostje v trebuhu, le kadar jih je preveč, začne od njih živino klati, to pa le večkrat po malem. Ostro stopena zeljaka, ki pravzaprav povzroči vnetje črev. Vsi omenjeni vzroki zdradijo želodec in čreva, da jih napade krč in da k zdravljenju živine prideka več krvi.

Krč in naval krvi proti črevesu sta tedaj tista notranja povzročitelja ali premembe, v katerih kolika obstoji in ki nam morata biti vodili pri ozdravljenju. Ako se v 5 do 7 urah ali še prej ne potolaži naval krvi pri koliki, ali popolnoma ne preide, nastopi kmalu manj ali bolj hudo vnetje črev, tako, da je pri koliki le majhno razdalje od krča z navalom krvi do pravega, večkrat hudega vnetja.

Ako dobro premislimo vzroke kolike, in kaj se vse včasih v črevesju zatlači in kako se ondi obtičale reči spridijo, pridemo takoj do zaključka, da od kolike ni daleč do vnetja črev.

Spoznanje kolike, živina predvsem neha jesti, in prežvekovati, postane nemirna, se ozira po trebuhu, koplje s sprednjima nogama in z zadnjima bije pod trebuh, tudi z mahanjem repa sem ter tja naznanja bolezen. Ko je bolezen hujša, se vrže na tla, valja in zopet vstane, stoka, ječi, stoji nekatere minute mirno in eolo po klaji sega, ko pa nastanejo bolečine zopet je zopet nepokojna, se večkrat pripravlja k sananju ali blatu, pa celo nič ali le malo s silo spravi iz sebe, zato bi marsikateri mislil, da se živini zapira voda ali da je zavoljo tega nepokojna. Ta prikazen je le pri družek kolike, ki ne pomeni velike in se pri ozdravljenju tudi ne ozira nanjo, ker izide takoj, ko živino več ne kolje. Pri silno hudem se meče brezobzirno, valja se semtertja ali leži na hrbtu in nateguje noge krčljivo na trebuh. Razen tega škriplje z zobmi, težko sope, se poti in tudi vode noče piti. Kožna toplota se izpreminja, zdaj je vroča, zdaj zopet

mrzla, ušesa in noge so navadno hladne. Poleg tega je gobec vroč suh, oči ji bolj van stoji, živina gleda strmo in boječe, žila od nčetka večidel naravno bije, le ko se bolezen pohnjaja, se tudi žila pohiti in je majhna, trda in napeta.

Nevarna znamenja kolike so: ako konj sedi kakor pes, ako s prednjima nogama kleči in v zadnji stoji, ako se izredno hitro napne; to vse znači, da so se čreva zavila, ali da je črevo počilo. Slab znak je, ako se konj davi ali celo bljuje, ako se močno poti ter je snoj mrzel, ako se ne brani posega v uho. Vobde ne pričakuji ničesar dobrega, ako se vedno k blatu pripravila in kakega pol dneva ničesar ne spravi iz sebe.

(Konec prihodnjic.)

Obravnava proti izdajalcem v Moskvi.

Dunaj, 2. jun. — (Fed. Press.) — Obravnava proti socialnim revolucionarjem, ki so obtoženi atentatov na sovjetske uradnike in da so bili v službi Denikina in Vrangela ob času civilne vojne, je zdaj v teku. Vseh obtožencev je 47. Friderik Adler je prejel poročilo, da imajo obtoženci šest odvetnikov. Zastopniki druge internacionalne, med katerimi je tudi Vandervelde iz Belgije, sede sodni dvorani in delajo beleške. Obravnava je javna. Smrtnih obsodb ne bo.

Kratkočasnice.

Žalostna resnica. — Odvetnik: "Sodišče vam je priznalo 4000 dolarjev. Meni dolgujete za pravne stroške 4500 dolarjev. Dobim torej od vas še 500 dolarjev." Klient: "Za božjo voljo! Potem takem pa izgubim vrhu vsega svoj denar." — Odvetnik: "Denar je sicer v resnici izgubljen, toda pravda je dobljena!"

Neizmerena ljubezen. — Ah, Francka, ti ne veš, kakšno sem bil nesrečen, ko so mi tvoji starši odrekli tvojo roko. Kar akozi okno sem hotel skočiti." — "In zakaj nisi?" — "Bilo je previsoko."

Pameten vratar. Tujec vpraša kolodvorskega vratarja: "Ali se je narodil v tem mestu kak velik mož?" — Vrtar: "Ne, kajti pri nas prihajajo le majhni otroci na svet."

Opravičil se je. Mati: "Tineček, kako se upaš reči teta, da je neumna. Takoj pojdi k njej in ji reči, da ti je žal!" — Tineček je hitel k teti ter ji rekel: "Oh, ljuba teta, meni je res žal, da ste neumni!"

Študentovski. "Stric mi pošilja 100 dolarjev ter mi piše: Na svidenje! Sedaj pa res ne vem, ali mi ali mene ali denar."

Pobalinska. Gospod pobalinsku: "Fej, stric te bodi, ker si čist nos s prti." — "Z nogami ga pač ne morem", je odvrnil pobalinsku ter dal svojo pot.

OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti doživljaji malega Jacka na suhem in na morju.

Angleško pisal R. L. Stevenson.
Poslovenil J. M.

(Dalje.)

"Sedaj vidiš, Jakee Hawkins," je rekel šepetaje, tako da ga je bilo komaj slišati, "tebi grozi smrt in kar je še mnogo hujše, trpinčenje. Oni me nameravajo odstaviti. Toda, zapomni si, jaz ti pomagam v vsakem slučaju. Jaz nisem hotel ničesar reči, dokler se nisi oglasil. Skoro sem že obupal, da izgubim toliko denarja in pridem še na vialice navsezadnje. Vendar vidim, da si ti pravi deček. Pravim sam prisebi: Ti pomagaš Jakeu Hawkinsu, John, in Hawkins bo pomagal tebi. Ti si njegova poslednja karta, in grom in strela! John pa tvoja! Rama ob rami, pravim. Ti rešiš svojo pričo, on bo pa rešil tvoj vrt!"

Začelo se mi je nekaj svitati. "Ali mislite, da je vse izgubljeno?" sem ga vprašal.

"Da, preklicano, da!" je odgovoril. "Ladja izgubljena, vrt izgubljen — tako stoji stvar. Ko sem zadnjič pogledal na zaliv, Jakee Hawkins, in nisem več videl ladje — no, žilav in vztrajen sem, vendar sem obupal. Kar se te tolpe in njenega posvetovanja tiče, moram reči, da so sami tepeci in nerode! Jaz ti rešim življenje, če bom le mogel. Toda glej, Jakee — enako za enako — ti pa rešiš Dolgega Johna vialice."

Bil sem ves zmeden, tako brezumno se mi je zdelo, kar me je prosil — on, stari morški ropar in kolovodja skozinakov.

"Kar je v moji moči, bom storil," sem rekel.

"To je kupčija!" je vzkliknil Dolgi John. "Pogumno govoriš, in grom in strela! Jaz imam zopet upanje!"

Šepal je k bakliji, ki je bila vtaknjena v les in vnovič grizal svojo pipo.

"Da me razumeš, Jakee," je dejal, ko se je vrnil. "Jaz imam glavo na ramenih, da. Sedaj sem na

sodnikovi strani. Jaz vem, da si ti spraviš ladjo varno na stran. Kako si to storil, ne vem, toda varna je. Mislim, da sta se onadva opijala. Nikdar nisem imel dobrega mnenja o njih. Sedaj me pa poslušaj. Jaz ne bom stavil vprašanj in tudi ne bom pripustil, da bi jih drugi stavili. Vem, kedaj je igra izgubljena, da; in poznam človeka, če je zanesljiv. Oh, ti si še mlad — ti in jaz bi lahko še neznanosko mnogo dobrega storila skupaj!"

Natočil je nekoliko konjaka iz sode v majhen cinast kozarec.

"Ali hočeš malo pokusiti, tovariš?" je vprašal, in ko sem zanimal: "Dobro, potem ga bom pa jaz en požirek, Jakee", je rekel, "potrebujem moči, kajti neprimerno naju čakajo. In ker ravno govoriva o neprimlikah, zakaj mi je dal zdravnik zemljevid, Jakee?"

Moj obraz je kazal tako odkritosrečno začudenje, da je uvidel, da so vsa nadaljnjia vprašanja nepotrebna.

"Oh, dobro, on je že vedel, kaj je storil," je rekel. "In nekaj dobrega ali slabega tiči za tem, Jakee."

In vzel je še en požirek žganja in nato je stresel svojo čedno glavo kot človek, ki je pripravljen na najhujše.

XXIX. POGLAVJE.

Še enkrat črno znamenje.

Morski razbojniki so se posvetovali nekoliko časa; med tem je eden stopil v hišo in prosil, da bi smel vzeti za trenutek bakljo. Silver je na kratko privolil in odposlanec je odšel ter naju pustil v temi.

"Vihar se bliža, Jakee", je rekel Silver, ki je postal sedaj popolnoma prijeten in domač.

Obrnil sem se k strelni lini in pogledal na prosto. Pepel velikega ognja je že izgorel in tiel sedaj tako temno, da sem takoj razumel, zakaj so zarotniki želeli imeti bakljo. Nekako pol pota dol po strmini proti ograji so bili zbrani v gruči; eden je v aredi klečal in videl sem v njegovi roki klino odprtega noža, ki se je v svitu lune in baklje legkotala v

različnih barvah. Ostali so se nekoliko nagibali, kakor da bi gledali, kaj dela. Mogel sem ravno spoznati, da je imel v roki knjižgo in nož, in ko sem se še vedno trudil, kako more priti kaj tako zelo nasprotnega v njihovo poslast, je oni, ki je klečal, vstal in cela družba se je začela skupaj pomikati proti hiši.

"Sedaj prihajajo", sem rekel in stopil nazaj, kjer sem bil poprej, kajti zdelo se mi je, da je pod mojo častjo, če bi videli, da sem jih opazoval.

"Dobro, naj prihajajo, fant, — naj prihajajo!" je rekel Silver veselo. "Se imam en strel na razpolago."

Vrata so se odprla in petorica mož, ki so stali ravno pred vrati zunaj, je potisnila odposlanca naprej. V vseh drugih okoliščinah bi bilo smešno videti, kako je počasni prihajal in se obotavljal pri vsakem koraku in molel svojo zaprto desno roko predse.

"Le naprej, dečko", je vzkliknil Silver. "Ne bom te pojedel. Izroči mi ono, nerodno! Dobro poznam postavbe; odposlanca ne storim nič žalega."

Po taki vzpodbudi se je prestopil ropar bolj pogumno, izročil Silverju iz roke v roko in se nato zopet hitro vrnil k svojim tovarišem.

Pomorski kuhar je pogledal stvar, ki so mu jo izročili.

"Črno znamenje! Sem si mislil!" je rekel. "Kje so vendar dobili papir? No, halo! Pogledaj no; ali ni to sreča! Šli ste in izrezali ta kos papirja iz svetega pisma: Kdo pa je ta norec, ki je izrezal sveto pismo?"

"Ah, glej!" je rekel Morgan, "glej, glej! Kaj sem rekel! Nič dobrega ne bo iz tega sem rekel!"

"No, sedaj ste se torej domeni-li", je nadaljeval Silver. "Sedaj boste viseli vsi, mislim. Kateri tepče pa je imel sv. pismo?"

"Dick ga je imel," je rekel eden.

"Dick je bil? Dick naj le začne moliti", je dejal Silver, "njegove sreče je konec."

Sedaj pa je pbsgel vmes dolgin z rumenimi očmi.

(Dalje prihodnjč.)

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Glavna kontrola in cerkev.

Zakonodajni odbor v Beogradu rešuje načrt zakona o glavni kontroli po poročilu posebnega pododborna. V splošnem je zakon, za katerega so dobili člani Zakonodajnega odbora tudi primeren in izčrpan material od posebne komisije, ki je izdelovala prvotni načrt, dober in ustreza svojem namenu. V nekdanjih podrobnostih je pododbor izpremenil načrt, in v zakonodajnem odboru so se pokazala nasprotja le zaradi nekaterih določb.

Člen 2. omenjenega zakona določa, da so podvrženi vrhovnemu nadzorstvu glavne kontrole tudi računi ustanov in korporacij z državno pomočjo, če ne določa zakon kaj drugega. Naslov poglavja, ki obsega člene 97. do 108., se je pa po predlogu pododborna glasil: "Razsejanje splošnih računov samoupravnih oblasti in cerkvenih in samostanskih računov." Po tem bi izgledalo, da so vsi računi vseh cerkev in samostanov podvrženi nadzorstvu glavne kontrole. Proti temu se je oglasil sodrug Kristan, ki je dejal:

"Gospodje, dejal sem že v pododboru in tukaj ponavljam, da se ne morem strinjati s tem, da bi bile vse cerkve in vsi samostani generalno podvrženi nadzorstvu glavne kontrole. Mislim pač, da bi se morali pregledavati vsi računi, pri katerih je država zainteresirana s svojim imetjem. Če ima kakšna cerkev kakšno javno imetje, tedaj se mora to kontrolirati; toda cerkev sama na sebi še ne pomeni korporacije, ki mora imeti posesti, ne pomeni, da mora imeti kakšno javno imetje, ampak si je lahko misliti, da more obstajati tudi brez tega. Kolikor se spominjam, obstajajo vsaj v katoliški cerkvi, kateri sam nekdaj pripadal, predpisi, po katerih mora človek, če vstopi v samostan, položiti obljubo siromstva. Ne vem natančno, kako je s tem v praksi: toda če je tako siromstvo teoretično predpisano in se tudi v praksi izvršuje, kaj naj se tedaj kontrolira? Lahko si predstavim povsem novo cerkev, ki nastane brez vsakega imetja, vsaj brez vsakega javnega imetja, in zame je taka cerkev privatno društvo kakor "Sokol".

"Orel", kakor kakšen pevski ali zabavni zbor, kjer imajo člani svoje mišljenje in se zaradi njega združujejo. Kaj naj država pri takem društvu kontrolira, kako ti ljudje upravljajo, kar in kako ali česar nimajo? Sem torej za to, da ostane, kakor je bilo prvotno določeno, da nadzoruje glavna kontrola vse tiste ustanove in korporacije, ki uživajo državno pomoč."

Ker je bil minister za izenačenje zakonov odsoten in ker je bilo tudi le posno, se je razprava orekinila in se je nadaljevala na seji v torek 9. maja. Tedaj se je razvila zelo obširna debata, v kateri je sodrug Kristan označil socialistično stališče:

"Gospodje, mi hočemo tukaj s zakonom o glavni kontroli reševati vprašanja, ki spadajo na vse drugo polje. Naleteli smo na vprašanje, ki je brez dvoma zelo veliko, in mislim, da je treba imeti poguma, da se reši to vprašanje s posebnim zakonom, ki se naj bavi s stvarjo samo in ji seže do jedra, ne pa, da si mečemo pesek v oči in izjavljamo, da smo rešili nekaj, česar v resnici nismo rešili. Gospodje, vse to bi bilo drugače, če bi se bilo takoj, ko se je izdelavala ustava, šlo tja, kamor bi se bilo moralo iti, namesto da bi se bila ločila cerkev od države. Cerkev in država sta dve različni stvari, tako različni, da bi morali biti ločeni. Ker pa živita država in cerkev v nekakšnem divjem vakuumu, ni čudno, da prihajajo vsak čas do takih težav. In take težave bomo imeli vse dotlej, dokler ne dobimo jasnega odnosa med cerkvijo in državo."

Po dolgi debati je bilo sklenjeno, da ostane kontrola za cerkve in samostane taka, kakršna je doslej, dokler se ne sklene zakon o organizaciji cerkva.

Študentovska. Nek dijak je zabeval jako dobro v gostilni goste, ki so zaradi tega spili precejne množine. Ko je odhajal dijak, mu je dejal gostilničar: "Da se Vam izkažem za Vašo zabavo, Vam izbršem polovico računa."

"In jaz," pravi nato dijak, "hočem biti enak Vam in izbršem še ostalo polovico! Klanjam se!"

Gospodje, tukaj je govorilo o velikih interesih, ki so spojeni s cerkvami, z njih posestmi itd.; tukaj pa stojimo pred situacijo, o kateri ne vemo, koliko tega, kar pripada cerkvam, zadeva javne interese in koliko ne, koliko imajo cerkve po pravici in koliko ne. Teh reči ne moremo reševati z zakonom o glavni kontroli, ampak potrebujemo zakon, ki prime te reči sploh. Tudi meni bi bilo žal, če bi propadlo toliko lepih reči, ki so po cerkvah in samostanih, toda nikakor ne vidim, kako bi mogli s tem, da pregleda glavna kontrola račune cerkva in sa-

mostanov, mogli rešiti dragocenosti, umetnine itd., ki se nahajajo tam. Tudi ob tej kontroli boste lahko našli tukaj kakšnega igumana, tam kakšnega gvardijana, ki bo prodajal take reči, pa bo polagal račune. Tako vendar niste zaščitili tega imetja, in zato ponavljam, da je treba posebnega zakona, ki naj reši vse to.

Država je mnogo, toda vse vendar ni. Ona ni varuh, ki naj se briga za vsako reč. Ali so računi kakšne velike industrije podvrženi glavni kontroli? Niso. Ali velika tovarna, ali pa skupina podjetij, tovarn, rudnikov, železnic, ima za javno življenje gotovo enako važen interes, kakor to, kar poseduje kakšna cerkev. Ampak vi zahtevate, da naj se ljudje, ki imajo posla s temi industrijami, sami brigajo za njih račune, da se sami brigajo za to, da ne bodo varani. Stvar države ni tutorizirati člane posameznih cerkev, ampak naloga države je vzgajati državljane, da bodo sposobni v svojih raznih organizacijah skrbeti za to, kar je prav, in med te organizacije spada tudi cerkev.

Kakor stoji stvar, se mi zdi, da spravljam s tem zakonom itak večino cerkva v naši državi pod glavno kontrolo, zakaj pravoslavna cerkev, kakor tudi katoliška, muslimanska in še nekatere druge uživajo stalno državno pomoč, njih duhovnike plačuje država, in daje jim še druge subvencije. Na ta račun morajo te cerkve že po drugem členu tega zakona predlagati svoje račune glavni kontroli. Nikakor pa se ne moremo ogrevati za to, da bi kontrolirala glavna državna kontrola vse cerkve in samostane sploh, zakaj v ideji si pač lahko zamislite, da se ustanovi cerkev, ki ne sprejema ničesar od države, in kako naj tedaj pride, od tega, da bi predlagala svoje račune glavni kontroli? Če sklene danes pravoslavna ali katoliška cerkev, da odkloni vsako državno pomoč in nima javnega imetja, po čemu naj bi država tedaj pregledavala njih račune? Seveda ne verjamem, da bodo storile kaj takega, ker jim bolje konvenira, kar je; toda mislim si moremo, da bi to bilo mogoče. Dokler uživajo državno pomoč, sem za to, da so podvržene kontroli tiste države, od katere dobivajo podporo. Hočem pa, da se napravi jasna razlika med tem, kar more država kontrolirati, in med tem, kjer nima kaj kontrolirati, zato ker ne daje ničesar.

V splošnem se strinjam s glavnimi mislimi gosp. Ljube Jovanovića, po katerih se prav tako prihaja do tega, da je treba to vprašanje rešiti popolnoma, ne pa ustavljati se na polovici poti. Imeti moramo toliko poguma, da nastopimo za rešitev vsega cerkvenega vprašanja na tak način, kakor je najbolje za interese države in naroda, ne pa da bi hodili po ovinkih in reševali ta vprašanje tako, da v resnici nič ne bi bilo rešeno."

Po dolgi debati je bilo sklenjeno, da ostane kontrola za cerkve in samostane taka, kakršna je doslej, dokler se ne sklene zakon o organizaciji cerkva.

Študentovska. Nek dijak je zabeval jako dobro v gostilni goste, ki so zaradi tega spili precejne množine. Ko je odhajal dijak, mu je dejal gostilničar: "Da se Vam izkažem za Vašo zabavo, Vam izbršem polovico računa."

"In jaz," pravi nato dijak, "hočem biti enak Vam in izbršem še ostalo polovico! Klanjam se!"

Gospodje, tukaj je govorilo o velikih interesih, ki so spojeni s cerkvami, z njih posestmi itd.; tukaj pa stojimo pred situacijo, o kateri ne vemo, koliko tega, kar pripada cerkvam, zadeva javne interese in koliko ne, koliko imajo cerkve po pravici in koliko ne. Teh reči ne moremo reševati z zakonom o glavni kontroli, ampak potrebujemo zakon, ki prime te reči sploh. Tudi meni bi bilo žal, če bi propadlo toliko lepih reči, ki so po cerkvah in samostanih, toda nikakor ne vidim, kako bi mogli s tem, da pregleda glavna kontrola račune cerkva in sa-

NAZNAVILLO IN ZAHVALA.

Žalostnim srcem naznavjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je za plunice umrl dne 24. maja ob 8 uri zjutraj moj soprog in oče štirih še nedorastlih otrok.

JOHN PREDOVNIK.

po domače Plešček Johan, star 38 let, doma iz vasi Ternavče, fara Mozirje v Savinski dolini na Spodnjem Štajerskem. V Ameriki je bil 15 let. Bil je skrben oče svoje družine in dober soprog, ter zelo priljubljen med rojaki v Indianapolisu, Ind. Bil je član društva "Franc Proseren" št. 34 S. N. P. J. in član Ljarske unije (International Molders Union) vedno je stal v vrstah med delavci za delavске pravice. Pogreb se je vršil dne 27. maja, 1922 po katoliškem obredu. Moja iskrena hvala društvu za krasen darovani venec in še posebno pa bratu tajniku Anton Berkopcu za ginljiv govor ob njegovem grobu v imenu društva na pokopališču. Hvala tudi Ljarski organizaciji za krasni venec. Posebno se moram zahvaliti Franku in Mary Tomšek, Frank Konečniku in Joe Gregorcu, ki so prišli daleč iz drugih mest, da so mi bili v tolažbo v mojih žalostnih urah nesreče. Moja najlepša hvala vsem sorodnikom, znancem in sosedom za darovane krasne vence, katere ste položili na krsto mojemu nepozabljenemu soprogu, ter bili mi v tolažbo v mojih žalostnih dneh. Tukaj zapuščam mene žalujočo soprogo in 4 male otročice v starem kraju pa mater, sestro in enega brata. Tebi dragi soprog in oče želimo, počivaj mirno v hladni ameriški grudi. Žalujoci ostali: Apolonija predovnik, soproga. Apolonija, John, Ema in Hepry, otroci, vsi v Indianapolisu, Ind.

SLOVENSKA ZDRAVNIŠKA KNJIGA

Na knjižke so lahko kupi pri Dr. Soukup: ena je 50. To zdravnik tudi še nadalje sprejema nove članke in v njegovu lole za članke za Babilon. On sprejema tudi bolnike v njegovu stanovanju vsak dan in ob večerih: ob večerih samo dopoldne.

DR. A. M. SOUKUP,
3439 W. 22nd St., cor. Millard Ave.,
(Ady.) CHICAGO, ILL.

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi shirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse krajce.

Groceries, sladničarjem in v prodajalne šaleznine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRENCH LINE

Continuing Schedule of French Line

Direct Line Service

DIREKTNJA SLUŽBA V

JUGOSLAVIJO

proba Havre

s velikimi poročili na 2 in 3 vialice.

LA SAVOIE.....June 10.

PARIS.....June 14.

CHICAGO.....June 18.

LAFAYETTE.....June 24.

Ispravna hemoditeta za tretji razred.

Kabinice s umivalniki in toaletno vodo.

na 2, 4 in 6 ljudi. Posredna jedila.

soho, oboje na kladivih, pivovari, brivnice vse je na razpolago potnikom v tretjem razredu. Vino in pivo ustroji.

Za nadalje informacije vprašajte pri lokalnih agentih

FRENCH LINE

VAŠ PODPIS

BO imel tako vrednost, kakršno mu boste s svojimi prizadevanji sami ustvarili. Vrednost odvisi največ od vašega prizadevanja sistematično hraniti.

VI ste opravičeni tudi nekaj imeti od vašega dela, zato se odločite sedaj izplačevati sebi določeno svoto iz vašega tedenskega zaslužka in jo vlagajte v to banko.

SKLENITE hraniti in vrednost vašega podpisu bo naraščala sorazmerno z vašimi prizadevanji.

POSILJAMO denar v stare domovino po dnevnem ceni. PRODAJAMO listarte za potovanja v stare domovino in nazaj, na vse linije.

KASPAR STATE BANK

Blue Island Ave., vogel 18. ceste, Chicago, Ill.

Največja Slovenska državna banka v Združenih državah.

Kapital in prihranki \$1,000,000.00

F. M. Dostojevski:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Šigaljev je sedel ter začel:

"Kolikor sem vas razumel, in govorili ste dovolj jasno, ste v začetku in pozneje še enkrat vi sami kaj zgovorno, dasi preveč teoretično razvijali sliko Rusije, pokrito s brezkončno mrežo vzlov. Sleherna dejstvom je skupina zbira nove pristave ter se razširja po svojih stranskih odepkih v nekončnost; nje naloga je, da a sistematično razkrinkovalno propagando neprestano izpodkopa vladno oblast, izkiva v prebivalstvu dvom, seje med njim cinizem in škandale, istreblja vero in vse, kar je, ter zabuja željo po boljšem; končno da s pomočjo požarov — s tem eminentno narodnim sredstvom — v danem trenutku strmo-glavi deželo v obup, ako treba. Ali so te besede, ki sem jih skušal doslovno ponoviti, vaše? Ali je to vaš delavni program, katerega ste nam razodeli kot pooblaščenec osrednjega odbora, tistega mladene fantastičnega odbora, ki nam je doslej še vedno skrit in nepoznan?"

"Gotovo da; le krajše bi govorili."

"Vsek ima pravico do besede. S tem, ko ste nam namigavali, da šteje skupina mreža, ki pokriva Rusijo, zdaj že nekaj sto posameznih vzlov, ter razvijali, ako vsak z uspehom opravi svoje delo, da vstane v danem trenutku vsa Rusija na prvo znamenje..."

"Ah, vrag vas nesi, tudi brez vas imamo dovolj opravka!" se je Pjotr Stepanovič prevrnil v naslanjaju.

"Izvolite! Skrajšati hočem in končati samo z vprašanjem: v tem mestu smo videli škandale, videli smo nezadovoljnost prebivalstva, izpodkopali smo ugled tujakljne uprave, in končno smo videli s svojimi lastnimi očmi požar. S čim ste nezadovoljni? Ali ni to vaš program? Kaj nam morete obljubiti?"

"Svojevoljnost!" je razjarjeno kriknil Pjotr Stepanovič. "Dokler sem jaz med vami, niste smeli ničesar storiti brez mojega dovoljenja. Dovolj o tem. Ovadba je gotova stvar; polove vas jutri, če ne še nocoj. To imate zdaj. Vest je zanesljiva."

Razume se, da so odprli usta.

"Zaporo vas, ne le kot hujakače k požigu, ampak tudi kot petorio. Ovadhu je znana vsa skrivnost organizacije. Lepo godijo ste skuhal!"

"Gotovo je Stavrogin!" je kriknil Liputin.

"Kako—zakaj Stavrogin?" Pjotru Stepanoviču je skoraj glas obšel v grlu. "Eh, vraga!" je bleknil naravnost. "Šatov je! Zdal menda že vsi veste, da je bil Šatov svoje dni naš človek. Razodeti vam moram, da sem ga opazoval po osebah, ki jih on niti ne sumi, ter svedel v svoje začudenje, da posna celo organizacijo mreže — s eno besedo, vse. Da se reši preganjanja radi nekdane sodelebe, je ogradil vse. Prej je še omahoval; zato sem mu prizanašal. S tem požarom pa ste ga razbrzdali; vse je pretresen in nič več ne omahuje. Jutri bomo aretirani kot poligavel in politični delavci."

"Lahko si mahoma premisli, da noče," je dejal Šigaljev. "Naj bo tako ali tako, norec je, potemtakem upanje ni zanesljivo."

(Dalje prihodnjč.)